

V Bruseli 4. 4. 2025
COM(2025) 170 final

OZNÁMENIE KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU
o stave riadenia migrácie v pevninskom Grécku

1. Úvod

Za posledných desať rokov bolo Grécko jedným z najviac postihnutých členských štátov, pokiaľ ide o neoprávnené príchody štátnych príslušníkov tretích krajín na jeho pozemné a námorné hranice, čo predstavuje značné výzvy a vytvára značný tlak na jeho vnútroštátny systém riadenia migrácie.

S cieľom riešiť tieto značné výzvy, posilniť vnútroštátne kapacity a zlepšiť postupy riadenia migrácie Komisia a agentúry EÚ [Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex), Agentúra EÚ pre azyl (EUAA), Agentúra Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol) a Agentúra pre základné práva (FRA)] (ďalej len „agentúry EÚ“) mimoriadne intenzívne spolupracovali s gréckymi orgánmi. Touto prácou sa podporilo vytvorenie komplexného systému riadenia migrácie a poskytla sa na ňu významná finančná, prevádzková a technická podpora s cieľom pomôcť zodpovedným ministerstvám a príslušným útvarom.

Vyvinulo sa aj úsilie o zlepšenie celkového vykonávania nariadenia Dublin III¹ zo strany Komisie, najmä pokiaľ ide o vykonávanie odovzdaní žiadateľov o medzinárodnú ochranu ako predpoklad dobrého fungovania dublinského systému. Pre Grécko to bola osobitná výzva, ktorá si vyžadovala osobitnú podporu Komisie. V roku 2016 Komisia prijala niekoľko odporúčaní zameraných na odovzdania podľa dublinského nariadenia do Grécka². Komisia nedávno spolupracovala s členskými štátmi na pláne na zlepšenie vykonávania odovzdaní podľa dublinského nariadenia III (ďalej len „dublinský plán“) ako základu potrebného na hladký prechod na systém zavedený podľa nariadenia o riadení azylu a migrácie³.

V dôsledku tejto nepretržitej spolupráce a podpory, ako aj značného úsilia gréckych orgánov v posledných rokoch sa riadenie migrácie v Grécku výrazne zlepšilo. Grécko vytvorilo funkčné azylové a prijímacie systémy a operačné rámce v kľúčových oblastiach riadenia migrácie. Grécko investovalo aj do nových iniciatív v rôznych oblastiach, ako je komplexný systém na podporu maloletých osôb bez sprievodu, informačné systémy pre azyl a prijímanie, ktoré zefektívňujú procesy a preverovanie na hraniciach. Tieto sú mimoriadne dôležité pre vykonávanie paktu o migrácii a azyle.

Počet neoprávnených príchodov do Grécka, najmä cez ostrovy Lesbos, Chios, Kos, Leros a Samos a cez pozemné hranice v regióne Evros, zostal v posledných dvoch rokoch neustále vysoký⁴. Grécko zároveň

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 180, 29.6.2013, s. 31 – 59).

² Posledným z týchto odporúčaní je Odporúčanie Komisie (EÚ) 2016/2256 z 8. decembra 2016 určené členským štátom o obnovení odovzdávania osôb do Grécka podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 (C/2016/8525, Ú. v. EÚ L 340, 15.12.2016, s. 60 – 71).

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351 zo 14. mája 2024 o riadení azylu a migrácie, o zmene nariadení (EÚ) 2021/1147 a (EÚ) 2021/1060 a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 604/2013 (Ú. v. EÚ L, 2024/1351, 22.5.2024). Dublinský plán schválili členské štáty na zasadnutí strategického výboru pre prísťahovalectvo, hranice a azyl 29. novembra 2022. Po schválení dublinského plánu všetky členské štáty začali viaceré iniciatívy zamerané na zvýšenie efektívnosti vnútroštátnych dublinských jednotiek a na zlepšenie existujúcich postupov. Komisia zhromaždila všetky nové osvedčené postupy v nadväznosti na presadzovanie dublinského plánu a 23. novembra 2023 ich predstavila v pracovnom dokumente útvarov Komisie [SWD(2023) 390 final – Pracovný dokument útvarov Komisie s názvom Dublinský plán v akcii]. Posilnenie účinnosti nariadenia Dublin III: identifikácia osvedčených postupov v členských štátoch).

⁴ Podľa údajov agentúry Frontex približne 50 000 príchodov v roku 2023 a 60 000 v roku 2024. Podobne ako v iných členských štátoch aj Grécko zaznamenalo výrazné zníženie počtu prichádzajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín počas obdobia pandémie ochorenia COVID-19 a obdobia po nej. V lete 2023 bol zaznamenaný prudký nárast príchodov štátnych príslušníkov tretích krajín a vysoký počet príchodov (s výkyvmi) pretrváva dodnes.

zostalo jednou z hlavných tranzitných krajín⁵, pričom žiadatelia o medzinárodnú ochranu a osoby s udelenou medzinárodnou ochranou sa neoprávnene presúvali z pevninskej časti krajiny do iných členských štátov EÚ a opätovne tam žiadali o ochranu.

Toto oznámenie poskytuje aktualizovaný prehľad súčasného stavu azylových a prijímacích systémov v pevninskom Grécku. Rozsah pôsobnosti tohto oznámenia sa zameriava na situáciu v pevninskej časti krajiny, kde sa prijímajú odovzdania podľa dublinského nariadenia. Konkrétne sa zameriava na situáciu a služby dostupné migrantom, najmä tým, ktorí boli vrátení alebo presunutí do Grécka z iných členských štátov EÚ, či už ide o žiadateľov o medzinárodnú ochranu podľa dublinského nariadenia alebo osoby s udelenou medzinárodnou ochranou. Jeho hlavným cieľom je poskytnúť orgánom členských štátov EÚ aktuálne informácie, a tým pomôcť zabezpečiť, aby orgány, ktoré sa týmito prípadmi zaoberajú, mali k dispozícii potrebné informácie na uľahčenie bezproblémového vykonávania. Je to dôležité na zabezpečenie účinného fungovania celkového systému riadenia migrácie v rámci EÚ, a to na základe úzkej spolupráce medzi členskými štátmi.

2. Operačná a finančná podpora poskytnutá Grécku

Európska komisia (ďalej len „Komisia“) a agentúry EÚ podporujú členské štáty pri vývoji a zavádzaní **systémov riadenia migrácie**, ktoré sú vhodné na daný účel a v súlade s *acquis* EÚ.

V rámci tejto práce v celej EÚ Komisia a agentúry EÚ poskytujú významnú finančnú, operačnú a technickú podporu na pomoc zodpovedným ministerstvám a útvarom v Grécku pri riadení migrácie. Výsledkom bola úzka spolupráca s príslušnými gréckymi orgánmi a výmena informácií o situácii v Grécku.

V septembri 2020 – v čase predloženia paktu o migrácii a azyle a jeho sprievodných návrhov – a po zničení hlavného zariadenia Moria na gréckom ostrove Lesbos požiarom Komisia zriadila **osobitnú skupinu pre riadenie migrácie**⁶ (ďalej len „osobitná skupina“), ktorá je zodpovedná za prácu Únie v strategických, operačných, právnych a finančných otázkach riadenia migrácie⁷. Osobitná skupina vychádzala z podpory, ktorú Komisia a agentúry EÚ už poskytovali na operačnej a finančnej úrovni od migračnej a utečeneckej krízy v roku 2015, a to aj prostredníctvom nasadenia v teréne, v Taliansku, na Malte, na Cypre, v Španielsku a Grécku.

Podpora osobitnej skupiny zahŕňa koordináciu s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, medzinárodnými organizáciami a inými príslušnými aktérmi v týchto oblastiach:

- riadenie príchodov a registrácie žiadateľov o medzinárodnú ochranu, osôb s poskytnutou dočasnou ochranou a neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín,

⁵ Kladné výsledky vyhľadávania v systéme Eurodac a dublinské štatistiky predstavujú len náhradný ukazovateľ sekundárnych pohybov, keďže sa v súčasnosti netýkajú žiadateľov, ale len žiadostí. Kladné výsledky vyhľadávania v systéme Eurodac s Gréckom ako krajinou odchodu sa v rokoch 2021 až 2024 pohybovali od 75 000 do 121 000 ročne.

⁶ https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/migration-management/task-force-migration-management_en

⁷ PV(2020) 2350 final, 23. septembra 2020. Osobitná skupina bola zriadená ako inovačná štruktúra v rámci Generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre migráciu a vnútorné záležitosti (GR HOME). Funguje na základe maticového prístupu, využíva zavedené zdroje v príslušných oddeleniach GR HOME (politické, operačné, finančné) a úzko spolupracuje so všetkými ostatnými zainteresovanými útvarmi Komisie. Keď Rusko vo februári 2022 začalo útočnú vojnu proti Ukrajine, úsilie o podporu sa rozšírilo na najviac postihnuté členské štáty, ako je Poľsko, Česko, Slovensko, Maďarsko a Rumunsko, s cieľom podporiť ich pri riešení výziev a prijímaní ľudí utekajúcich pred vojnou.

- poskytovanie primeraných prijímacích zariadení;
- ochrana maloletých osôb bez sprievodu a iných zraniteľných skupín,
- uplatňovanie efektívnych konaní o azyle a návrate,
- vykonávanie rôznych mechanizmov dobrovoľnej relokácie,
- riadenie hraníc v súlade so schengenským *acquis*,
- podpora integračných politík a prístup k sociálnym právam.

Celková výška **finančnej podpory** z fondov EÚ v oblasti vnútorných záležitostí, ktorá bola Grécku sprístupnená od roku 2015, predstavuje o niečo viac ako 5 miliárd EUR, čím sa Grécku poskytujú prostriedky na ambicióznou, spoľahlivú a komplexnú politiku riadenia migrácie, ktorá odráža významnú zodpovednosť, ktorú Grécko má. V programovom období 2014 – 2020 sa Grécku sprístupnilo viac ako 3,39 miliardy EUR na riadenie migrácie a hraníc v rámci Fondu pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF), Fondu pre vnútornú bezpečnosť (ISF – hranice a víza, polícia) a nástroja núdzovej podpory (IES). Vo viacročnom finančnom rámci (VFR) na roky 2021 – 2027 sa doteraz v rámci fondov v oblasti vnútorných záležitostí (AMIF, Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku, ISF) sprístupnilo viac ako 1,66 miliardy EUR na podporu vykonávania existujúcich a nadchádzajúcich priorít v oblasti migrácie, riadenia hraníc a vnútornej bezpečnosti. Grécko takisto čerpal približne 681 miliónov EUR zo svojho finančného krytia na súdržnosť (takmer 3 %) na riešenie potrieb v oblasti riadenia migrácie a požiadalo o čerpanie ďalších 2 % uvedených finančných prostriedkov.

Veľká časť fondov EÚ v oblasti vnútorných záležitostí sa využíva na zlepšenie prijímacej kapacity, životných podmienok migrantov a bezpečnosti v Grécku. To zahŕňa napr. posilnenie zdravotnej starostlivosti pre žiadateľov o medzinárodnú ochranu, zefektívnenie konaní o azyle a relokáciu žiadateľov o medzinárodnú ochranu a osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do členských štátov a krajín Európskeho združenia voľného obchodu (EZVO)⁸ a zvýšenie počtu v prípade návratu osôb, ktoré nemajú právo zdržiavať sa v EÚ.

Práca osobitnej skupiny umožnila zintenzívniť **operačnú podporu**, ktorú Grécku poskytuje Komisia a agentúry EÚ od roku 2015. Komisia vyslala do Grécka zamestnancov, ktorí úzko spolupracujú s vnútroštátnymi orgánmi, agentúrami EÚ, medzinárodnými organizáciami a občianskou spoločnosťou s cieľom pomôcť zabezpečiť účinné riadenie migrácie. V posledných dvoch rokoch mal tento tím približne deväť zamestnancov (úradníci EÚ a národní experti vyslaní členskými štátmi). Vyslaný tím spolupracuje so všetkými príslušnými ministerstvami, ako je ministerstvo pre migráciu a azyl, ako aj s ministerstvom práce a sociálnych vecí, ministerstvom sociálnej súdržnosti a rodiny, ministerstvom ochrany občanov, ministerstvom námorných záležitostí a ostrovnej politiky, ministerstvom školstva, ministerstvom zdravotníctva a ministerstvom obrany, ako aj s organizáciami občianskej spoločnosti, medzinárodnými organizáciami, miestnymi a regionálnymi orgánmi a miestnymi komunitami v centrách.

Agentúry EÚ poskytujú Grécku významnú časť operačnej podpory EÚ v súlade so svojimi príslušnými mandátmi, *acquis* EÚ a pri plnom dodržiavaní Charty základných práv EÚ.

Agentúra Európskej únie pre azyl (EUAA) naďalej poskytuje Grécku operačnú podporu a technickú pomoc prostredníctvom najnovšieho operačného plánu (2025)⁹. Cieľom plánu je posilniť vnútroštátne kapacity v oblasti azylu, prijímania a zraniteľných osôb prostredníctvom vyslania približne 450 odborníkov a 100 tlmočníkov. Navyše, grécke orgány vykonávajú v súčasnosti niekoľko strategických opatrení týkajúcich sa plánovania budúcej podoby vnútroštátneho prijímacieho systému vzhľadom na

⁸ Island, Lichtenštajnsko, Nórsko a Švajčiarsko.

⁹ https://euaa.europa.eu/sites/default/files/EUAA_Operational_Plan_to_Greece_2025.pdf

vykonávanie potrebných požiadaviek v rámci paktu o migrácii a azyle. Postupné znižovanie a plynulé odovzdávanie operačnej pomoci zo strany agentúry sa považuje za potrebné na podporu udržateľnosti a úzko súvisí s prebiehajúcim úsilím orgánov o prijímanie dodatočného personálu a ďalšie posilnenie ich vlastných inštitucionálnych kapacít.

Agentúra **Frontex** dlhodobo spolupracuje s Gréckom a podporuje Grécko približne 460 prizvanými príslušníkmi pohraničnej stráže, ktorí vykonávajú hraničný dozor, pomáhajú pri identifikácii a registrácii prichádzajúcich migrantov, ako aj v prípade pohovorov, preverovaní a technického vybavenia. Frontex a Grécko spolupracujú aj pri iných činnostiach, ako je odborná príprava a budovanie kapacít.

Agentúra **Europol** v súlade so svojimi povinnosťami a mandátom naďalej poskytuje operačnú pomoc najmä gréckym orgánom presadzovania práva – gréckej polícii a gréckej pobrežnej strážii – pri riadení migračných tokov. Europol uľahčuje a podporuje cezhraničné vyšetrovania vedené členskými štátmi a zamerané na rozloženie zločineckých sietí zapojených do organizovaného prevádzachstva migrantov, obchodovania s ľuďmi, podvodov v oblasti dokladov a iných foriem závažnej a organizovanej trestnej činnosti a terorizmu.

V rámci svojho mandátu poskytovať pomoc a odborné znalosti v oblasti základných práv inštitúciám, orgánom a agentúram Európskej únie, ako aj členským štátom sa **Agentúra pre základné práva (FRA)** zapája do širokej škály činností vrátane monitorovacích a poradných úloh. Agentúra FRA pravidelne navštevuje prijímacie a identifikačné centrá s cieľom identifikovať nedostatky v oblasti základných práv a potenciálne riziká porušovania základných práv, zhromažďovať a šíriť osvedčené postupy a vymieňať si odborné znalosti v oblasti základných práv¹⁰.

Medzinárodné organizácie a organizácie občianskej spoločnosti poskytujú podporu na celom území Grécka. Mnohé organizácie občianskej spoločnosti sú naďalej aktívne vo všetkých oblastiach migrácie, a to aj napriek náročnému prostrediu¹¹. Často úzko spolupracujú s gréckymi orgánmi, napríklad v oblasti tlmočenia, právnej pomoci, poskytovania zdravotnej starostlivosti, poskytovania hotovostnej pomoci, neformálneho vzdelávania, ako aj podpory maloletých osôb bez sprievodu a rodín s deťmi.

A napokon, Grécko získalo podporu aj prostredníctvom dvojstranných dohôd s ostatnými členskými štátmi EÚ a Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP)¹², ktoré financovali konkrétne projekty¹³ a nasadili špecializovaných pracovníkov, najmä v oblasti ochrany maloletých osôb bez sprievodu. Európska únia a pridružené štáty podporili Grécko aj dobrovoľnou relokáciou, najprv v rámci mechanizmu dobrovoľnej relokácie v rokoch 2020 – 2023, ktorým sa relokovalo viac ako 5 000 osôb z Grécka, a v súčasnosti v rámci dobrovoľného mechanizmu solidarity v nadväznosti na politické vyhlásenie z júna 2022, ktorým sa umožnilo viac ako 2 100 presunov z Grécka do polovice februára 2025.

¹⁰ V júli 2024 agentúra FRA uverejnila správu, v ktorej zhromaždila príklady údajného porušovania práv migrantov a utečencov v rokoch 2020 až 2024, pričom v nej stanovila opatrenia na podporu vyšetrovania prípadov zlého zaobchádzania na hraniciach. (<https://fra.europa.eu/en/publication/2024/guidance-investigating-alleged-ill-treatment-borders>).

¹¹ Správa o právnom štáte za rok 2024, kapitola o Grécku, s. 31 – 33.

¹² EHP pozostáva z 27 členských štátov EÚ, ako aj Islandu, Lichtenštajnska a Nórska.

¹³ <https://eeagrants.org/countries/greece>

3. Prijímacie podmienky v pevninskom Grécku

3.1 Prijímací systém

Ministerstvo pre migráciu a azyl vyvinulo s podporou Komisie značné úsilie o budovanie kapacít s cieľom zlepšiť prijímací systém, zriadiť a spravovať zariadenia udržateľne a sfunkčniť kľúčové vládne útvary zodpovedné za riadenie migrácie. Grécky prijímací systém žiadateľov však takisto čelil obavám týkajúcim sa životnej úrovne a systémovým výzvam, najmä v dôsledku vysokého počtu neoprávnených príchodov za posledných 10 rokov, pričom trendy počas obdobia pandémie ochorenia COVID-19 (2020 – 2021) klesli a v rokoch 2023 a 2024 opäť dosiahli zvýšenú úroveň¹⁴.

V posledných rokoch **Grécko postupne centralizovalo riadenie a koordináciu prijímacích zariadení. Prijímacia a identifikačná služba (RIS)** je vládny orgán zodpovedný za riadenie prijímania, identifikácie a registrácie žiadateľov o medzinárodnú ochranu a neregulárnych migrantov prichádzajúcich do Grécka. Medzi jej zamestnancov patria registrační pracovníci, pracovníci vykonávajúci preverovanie, sociálni pracovníci a psychológovia, právni poradcovia, bezpečnostný a administratívny personál, pričom zohrávajú kľúčovú úlohu pri riešení postupov súvisiacich s migráciou. Zamestnanci RIS vykonávajú úlohy súvisiace s registráciou, poskytovaním informácií, identifikáciou zraniteľných osôb, riadením lokality, administratívnymi postupmi týkajúcimi sa žiadateľov o medzinárodnú ochranu. Bezpečnostné, údržbárske a upratovacie služby poskytujú externí partneri RIS na základe rámcových zmlúv, zatiaľ čo zdravotnícke a psychosociálne služby poskytuje Medzinárodná organizácia pre migráciu v rámci projektu s názvom „Hippokrates“ (pozri ďalej). Službu RIS podporujú experti vyslaní agentúrou EUAA, pričom ide o špecializovaných pracovníkov v zariadeniach aj pracovníkov zameraných na podporu v ústredí.

V posledných rokoch bol v oblasti prijímania zavedený súbor **operačných rámcov a nástrojov** na zlepšenie riadenia a prevádzky prijímacích zariadení, a to aj s príspevkom a podporou agentúry EUAA. Patrí medzi ne okrem iného riadenie lokality, správa prípadov, komunikácia a poskytovanie informácií, logistika, sebahodnotenie prijímacích podmienok, postupy registrácie, ako aj špecializované rámce na ochranu maloletých osôb bez sprievodu a zraniteľných žiadateľov.

Grécke ministerstvo pre migráciu a azyl za posledné desaťročie dokázalo **zefektívniť prijímací systém a počet fungujúcich zariadení** tým, že rozhodlo, ktoré zariadenia v pevninskej časti krajiny by sa mali modernizovať alebo zatvoriť, pričom sa zameralo na zatváranie zariadení, ktoré boli buď primalé, nákladovo neefektívne alebo veľmi vzdialené, ako aj na udržiavanie zariadení, ktoré ponúkajú lepšie prijímacie podmienky a uľahčený prístup k službám. **K januáru 2025 bolo v prevádzke 22 zariadení**¹⁵ (z toho desať sa nachádzalo v južnej časti Grécka a dvanásť v severnej). Okrem toho sú pre prvé príchody osobitne navrhnuté tri zariadenia, ktoré zahŕňajú služby registrácie žiadostí o azyl (tzv. prijímacie a identifikačné centrá)¹⁶. Počet otvorených prijímacích zariadení v pevninskej časti krajiny sa považuje za dostatočný vzhľadom na príchody do Grécka. V januári 2025 bola celková kapacita všetkých 22 prijímacích zariadení v pevninskom Grécku 21 393 miest, pričom miera obsadenosti bola 56 %, a tri registračné a identifikačné centrá mali kapacitu 5 163 miest s mierou obsadenosti 59 %¹⁷. Uvedené zariadenia sú primárnou formou ubytovania pre žiadateľov o azyl s výnimkou osobitného

¹⁴ Podľa vnútroštátnych údajov v roku 2024 zaznamenalo Grécko po súši a po mori (okrem Kréty) 54 888 príchodov, čo v porovnaní s rokom 2023 predstavuje nárast o 23 %.

¹⁵ <https://migration.gov.gr/en/ris/perifereiakes-monades/domes/>

¹⁶ Malakasa, Diavata and Fylakio.

¹⁷ Môžu existovať mierne odchýlky medzi štatistikou a nominálnou kapacitou z dôvodu nedostupných priestorov, najmä z dôvodu potrebnej údržby alebo opráv.

ubytovania poskytovaného maloletým osobám bez sprievodu. Minister pre migráciu a azyl 21. marca 2025 oznámil nadchádzajúce uzavretie troch zariadení, z ktorých dve sa nachádzajú v pevninskej časti krajiny (Elefsina, Volos)¹⁸.

Prijímacie centrá sú otvorené zariadenia spravované gréckymi orgánmi a podporované medzinárodnými organizáciami, agentúrami EÚ a mimovládnyimi organizáciami. Všetky zariadenia poskytujú základné prístrešie, ktoré môžu poskytovať ubytovanie v lete aj zime. **Stany sa už na ubytovanie nepoužívajú** a gumené haly sa v súčasnosti používajú len v zariadeniach Korint, Katsikas a Filippiada. Úroveň a stav infraštruktúry sa môžu v jednotlivých zariadeniach líšiť, zatiaľ čo v niektorých prípadoch sa dostupná kapacita znižuje v dôsledku škôd, nedostatočnej opravy alebo nedostupnosti náhradných dielov.

V existujúcom rámci sa predpokladá poskytovanie určitých kľúčových služieb vo **všetkých zariadeniach v pevninskom Grécku: bývanie a prístrešie, potraviny a základné potreby vrátane hotovostnej pomoci, zdravotnej podpory, informácií a právnej pomoci**. Lekárske vyšetrenie a posúdenia zraniteľnosti sa poskytujú v prijímacích a identifikačných centrách. Kvalita a dostupnosť týchto služieb sa môže líšiť v závislosti od typu zariadenia, umiestnenia a dostupných finančných prostriedkov, uspokojivá úroveň prijímacích podmienok sa však zachováva. Hotovostnú pomoc žiadateľom spravuje ministerstvo pre migráciu a azyl od októbra 2021, pričom v súčasnosti čelí oneskoreniam.

Upratovacie, údržbárske a bezpečnostné služby poskytované prijímacou a identifikačnou službou vo veľkej miere prispeli k každodennému riadeniu prijímacích zariadení. To malo za následok zlepšenie životných podmienok v prijímacích centrách a zvýšenie bezpečnosti v zariadeniach, čím sa vytvorilo bezpečné prostredie. Ministerstvo pre migráciu a azyl využíva pri riadení týchto služieb rámcové zmluvy s cieľom dosiahnuť pružnosť podľa potrieb. Zlepšila sa aj bezpečnosť a ochrana po preskúmaní rizík špecifických pre danú lokalitu a podpore budovania kapacít na prevenciu a riadenie núdzových situácií.

Celkovo sa **prijímacie podmienky v prijímacích centrách v pevninskej časti krajiny od roku 2015 výrazne zlepšili** a vo všeobecnosti ich možno považovať za uspokojivé, pokiaľ ide o zariadenia, infraštruktúru, vybavenie a poskytované služby, a to aj vďaka finančnej podpore EÚ. Tieto zariadenia takisto pomohli pri znižovaní zaťaženia na ostrovoch. Zistili sa však určité nedostatky a došlo k narušeniu dôležitých služieb vrátane poskytovania tlmočenia, dopravy, právnej pomoci a hotovostnej pomoci. Organizácie občianskej spoločnosti informovali o pozastavení týchto služieb, ako aj o iných obmedzeniach, ktoré súvisia najmä s odľahlým umiestnením niektorých zariadení a následnými ťažkosťami pri sociálnej integrácii. Koncom roka 2024 grécke orgány uviedli, že prijímajú opatrenia na centrálnej úrovni s cieľom odstrániť tieto nedostatky podpísaním nových kontraktov a dohôd. V tejto súvislosti je dôležité poznamenať, že existujúce nedostatky nepredstavujú závažné uvedené v článku 3 ods. 2 nariadenia Dublin III, t. j. závažné spočívajúce v mimoriadne vysokom stupni závažnosti spôsobujúcom situáciu extrémnej materiálnej chudoby, ktorá neumožňuje žiadateľovi uspokojiť jeho najzákladnejšie potreby¹⁹. Komisia naďalej úzko spolupracuje s gréckymi orgánmi s cieľom

¹⁸ <https://migration.gov.gr/kleinoy-n-treis-domes-filoxenias-exoikonomoyn-tai-perissotera-apo-35-ekat-eyro/>

¹⁹ Uvedená úroveň sa dosiahne, ak by ľahostajnosť orgánov členského štátu viedla k tomu, že by sa osoba, ktorá je úplne závislá od štátnej podpory, bez ohľadu na jej želania a osobné rozhodnutia ocitla v situácii extrémnej materiálnej chudoby, ktorá jej neumožňuje uspokojiť jej najzákladnejšie potreby, ako sú najmä potraviny, osobná hygiena a miesto na život, a ktorá ohrozuje jej fyzické alebo duševné zdravie, alebo uvedie túto osobu do stavu poníženia nezlučiteľného s ľudskou dôstojnosťou. Uvedená úroveň teda nemôže zahŕňať situácie, ktoré sú charakterizované veľkou neistotou alebo výrazným zhoršením životných podmienok dotknutej osoby, pokiaľ nevedú k ťažkej materiálnej deprivácii, v dôsledku ktorej sa táto osoba dostane do takej závažnej situácie, ktorú možno považovať za neľudské a ponižujúce zaobchádzanie. (Pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. marca 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, body 91 až 93, a uznesenie z 13. novembra 2019, Hamed a Omar, C-540/17)

zabezpečiť, aby sa potrebné služby zachovali aj po ukončení projektov financovania EÚ. Jedným z príkladov je projekt s názvom Podpora gréckych orgánov pri riadení vnútroštátneho systému prijímania žiadateľov o azyl a zraniteľných migrantov. Projektom s rozpočtom viac ako 191 miliónov EUR sa zabezpečilo, že kľúčové služby sa poskytovali včas, a to pružne, keď vznikol dopyt, vrátane obstarávania základných produktov, ako sú súpravy palivových alebo nepotravinových položiek, zatiaľ čo služby týkajúce sa riadenia zariadení v pevninskej časti krajiny boli prevzaté v rámci národného programu AMIF Grécka, čím sa zabezpečila udržateľná reakcia.

IT systémy fungujúce v gréckych ubytovacích zariadeniach sú regulované existujúcim vnútroštátnym rámcom. Niektorí aktéri však vyjadrili obavy v súvislosti s vplyvom týchto informačných systémov na ochranu údajov a základné práva. Grécky orgán na ochranu údajov uložil ministerstvu pre migráciu a azyl pokutu za inštaláciu systémov HYPERION a CENTAUR v prijímacích a ubytovacích zariadeniach pre žiadateľov o azyl. Ministerstvo pre migráciu a azyl sledovalo a uverejnilo príslušné posúdenie vplyvu na ochranu údajov a posúdenie vplyvu na základné práva v prípade týchto informačných systémov na svojom webovom sídle²⁰.

Opatrenia financované z fondov EÚ v oblasti vnútorných záležitostí na roky 2021 – 2027²¹ sú podmienené splnením horizontálnych základných podmienok, z ktorých jedna sa týka mechanizmov na zabezpečenie súladu s Chartou základných práv Európskej únie pri vykonávaní programov podporovaných z fondov v oblasti vnútorných záležitostí. Členské štáty musia preukázať súlad s horizontálnymi základnými podmienkami v čase prijatia národných programov a počas ich vykonávania. Ak horizontálna základná podmienka týkajúca sa uvedenej charty nie je viac na úrovni príslušného špecifického cieľa splnená, Komisia dotknuté výdavky neuhradí. V prípade Grécka sa táto požiadavka na začiatku programového obdobia považovala za splnenú Gréckom, čo umožnilo vyplatenie finančných prostriedkov EÚ.

Stručne povedané, Grécko na splnenie týchto požiadaviek vytvorilo trojstupňový systém, ktorý sa opiera o:

- postupy vnútornej kontroly, ktorá bola poverená vyšetrovaním a stíhaním trestných činov, ku ktorým došlo v súvislosti s operáciami gréckej polície alebo gréckej pobrežnej stráže,
- vyšetrovania vykonávané nezávislými orgánmi, ako je grécky ombudsman a národný orgán pre transparentnosť, a
- možnosť prokurátorov vyšetrovať obvinenia na základe príslušnej sťažnosti či správy v tlači, správ medzinárodných organizácií a mimovládnych organizácií.

3.2 Zdravotníctvo

Komisia podporuje grécke ministerstvo pre migráciu a azyl a ministerstvo zdravotníctva pri poskytovaní prístupu k zdravotnej starostlivosti, starostlivosti o duševné zdravie a psychosociálnej

a C-541/17, neuverejnené, EU:C:2019:964, bod 39, ako aj rozsudok z 19. decembra 2024 v spojených veciach C-185/24 a C-189/24 [Tudmur], bod 37).

²⁰ <https://migration.gov.gr/privacy-policy/>

²¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1147 zo 7. júla 2021, ktorým sa zriaďuje Fond pre azyl, migráciu a integráciu, PE/56/2021/INIT (Ú. v. EÚ L 251, 15.7.2021, s. 1 – 47), nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1148 zo 7. júla 2021, ktorým sa ako súčasť Fondu pre integrované riadenie hraníc zriaďuje Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku, PE/57/2021/INIT (Ú. v. EÚ L 251, 15.7.2021, s. 48 – 93) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1149 zo 7. júla 2021, ktorým sa zriaďuje Fond pre vnútornú bezpečnosť, PE/58/2021/INIT (Ú. v. EÚ L 251, 15.7.2021, s. 94 – 131).

podpore žiadateľom a osobám s udelenou medzinárodnou ochranou v Grécku. Zdravotnícke služby sa poskytujú v prijímacích zariadeniach aj v iných priestoroch (kliniky prevádzkované mimovládnyimi organizáciami alebo verejné nemocnice).

Od júla 2024 podporujú zdravotnú starostlivosť s pomocou projektu **Hippokrates**²² lekárske tímy nasadené na mieste vo všetkých otvorených ubytovacích zariadeniach v pevninskom Grécku. Cieľom projektu je komplexne zlepšiť flexibilné služby zdravotnej starostlivosti, najmä vzhľadom na neefektívnosť z minulosti, ktorá súvisela predovšetkým s výzvami pri identifikácii a nábore zdravotníckeho personálu v kontexte všeobecného nedostatku. Projekt rieši aj existujúce nedostatky, najmä prostredníctvom primeraných a včasných posúdení zraniteľnosti (identifikácia zraniteľných žiadateľov) a odporúčaní na osobitnú starostlivosť, ako aj väčším zameraním na starostlivosť o duševné zdravie obyvateľov aj zamestnancov prijímacích zariadení.

Projekt Hippokrates riadi grécke ministerstvo pre migráciu a azyl a vykonáva ho Medzinárodná organizácia pre migráciu a externý poskytovateľ zdravotnej starostlivosti. Kľúčovými povinnosťami vyplývajúcimi zo zmluvy sú primárne zdravotnícke služby, identifikácia zraniteľných osôb pri príchode a počas celého azylového procesu, uľahčenie prepravy k externému poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti, prevádzka mobilných kliník vybavených kojeneckými oddeleniami, laboratóriami, röntgenovými zariadeniami a prijímacími priestormi vrátane poskytovania služieb zo strany rádiológov, laboratórnych technikov a vodičov, ako aj poskytovanie zdravotníckeho vybavenia.

V programe sa predpokladá nábor 554 odborných lekárov na plný a čiastočný úväzok v rôznych regiónoch (106 odborných lekárov pre ostrovy v Egejskom mori, 182 pre severné Grécko a 147 pre južné Grécko) vrátane všeobecných lekárov, patológov, gynekológov, pediatrov, psychiatrov, rádiologických technológov, pôrodných asistentiek, zdravotných sestier, laboratórnych technikov, sociálnych pracovníkov a psychologov. Nasadenie personálu sa začalo v roku 2024 a v súčasnosti prebieha.

Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou majú bezplatný prístup k zdravotnej starostlivosti rovnako ako grécki občania. Niektorí z nich čelili výzvam v dôsledku administratívnych prekážok týkajúcich sa počiatočného vydania alebo zmeny čísla AMKA (číslo sociálneho zabezpečenia) po udelení štatútu, alebo nedostatku informácií o postupoch a požadovaných podporných dokumentoch. Na tieto výzvy bola upozornená osobitná skupina pre integráciu, ktorú zriadilo ministerstvo pre migráciu a azyl (pozri aj oddiel 5).

3.3 Ochrana zraniteľných osôb

V posledných rokoch sa vynaložilo značné úsilie na zlepšenie podmienok pre **zraniteľné osoby**.

Od roku 2023 prevzalo ministerstvo pre migráciu a azyl zodpovednosť za služby ochrany, ktoré predtým od januára 2021 do decembra 2023 poskytovala Medzinárodná organizácia pre migráciu. Cieľom je poskytovať vo všetkých prijímacích centrách v pevninskom Grécku ochranné činnosti, služby v oblasti duševného zdravia, psychologickú podporu a rozvoj zručností v zariadeniach v pevninskej časti krajiny. Projekt Medzinárodnej organizácie pre migráciu financovaný z prostriedkov EÚ s názvom **Harmonizácia postupov v oblasti ochrany v Grécku**²³ zvýšil kvalitu humanitárnej

²² <https://greece.iom.int/ippokratis-i-provision-medical-and-psychosocial-services-residents-accommodation-facilities-under-responsibility-reception-and-identification-service>

²³ Tento projekt je podporovaný z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu na roky 2021 – 2027.

reakcie a pomoci v oblasti ochrany pre žiadateľov v rámci gréckeho prijímacieho systému s osobitným zameraním na zraniteľné osoby.

3.4 Maloleté osoby bez sprievodu

V Grécku sa dosiahol významný pokrok, pokiaľ ide o ochranu maloletých osôb bez sprievodu, najmä od roku 2020, keď bol v rámci ministerstva pre migráciu a azyl zriadený **osobitný sekretariát na ochranu maloletých osôb bez sprievodu**²⁴. Uvedený sekretariát úspešne vytvoril podporný ekosystém pre riadnu identifikáciu, prijímanie a ochranu maloletých osôb bez sprievodu. V roku 2023 bol tento sekretariát nahradený generálnym sekretariátom pre zraniteľné osoby a inštitucionálnu ochranu, a to vrátane ochrany maloletých osôb bez sprievodu.

Maloleté osoby bez sprievodu v Grécku sa nachádzajú vo vyhradených zariadeniach s osobitnou starostlivosťou. Tieto zariadenia sú oddelené od všeobecných prijímacích zariadení v pevninskej časti krajiny s výnimkou prijímacích a identifikačných centier v Malakasa a Fylakio, kde sa prevádzkujú vyhradené **bezpečné zóny pre maloleté osoby bez sprievodu**. Očakáva sa, že v zariadení Diavata sa do marca 2025 vytvorí bezpečná oblasť, v ktorej bude nepretržite prítomný subjekt zabezpečujúci ochranu dieťaťa.

V rámci dlhodobých ubytovacích kapacít je k dispozícii 1 775 miest (prístrešie a podporované samostatné bývanie) financovaných od roku 2017 z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu. Od roku 2020 bolo pre maloleté osoby bez sprievodu vo veku 16 – 17 rokov zavedené podporované samostatné bývanie, pričom sa v rámci neho ponúkajú služby ubytovania a ochrany. Grécke orgány poskytujú mesačné štatistiky o počte a ubytovaní maloletých osôb bez sprievodu²⁵.

Od decembra 2020 sa pre maloleté osoby bez sprievodu, ktoré nemajú bezpečné alebo známe ubytovanie, zo zákona už nepovoľuje, aby boli umiestnené do ochrannej policajnej väzby. Generálny sekretariát pre zraniteľné osoby a inštitucionálnu ochranu zriadil **Národný mechanizmus reakcie na núdzové situácie** s cieľom identifikovať maloleté osoby bez sprievodu, ktoré žijú v neistých podmienkach, s pomocou osobitnej nepretržitej telefónnej horúcej linky, ďalej zriadil **mobilné jednotky na ochranu detí** v Atike a Solúne a špecializované núdzové ubytovanie pre maloleté osoby bez sprievodu až do ich premiestnenia do dlhodobého ubytovania.

Posudzovanie veku maloletých osôb bez sprievodu vykonáva prijímacia a identifikačná služba ministerstva pre migráciu a azyl. V spoločnom ministerskom rozhodnutí o posúdení veku²⁶ sa predpokladá trojstupňový postup (fyzická, psychosociálna a lekárska prehliadka). Posúdenie veku sa vykonáva len v prípade pochybností a až do ukončenia posúdenia sa ako vek danej osoby zohľadňuje vek, ktorý sama uviedla.

Ďalšou dôležitou reformou je vytvorenie **systému trvalého opatrovníctva** prijatím zákona č. 4960/2022. Na základe verejnej výzvy boli vybrané dve mimovládne organizácie (METAdrasi a Praxis), aby poskytl až 180 kvalifikovaných opatrovníkov v celom Grécku. K januáru 2025 prokurátori doteraz vymenovali 120 opatrovníkov, ktorí pôsobia po celom Grécku. Každý opatrovník môže byť zodpovedný za najviac 15 maloletých osôb bez sprievodu. V spoločných ministerských rozhodnutiach sa stanovujú pravidlá fungovania novej rady pre opatrovníctvo, vymenovanie jej členov a zriadenie mechanizmu na podávanie sťažností v súvislosti s prácou vykonávanou opatrovníkmi.

²⁴ <https://migration.gov.gr/en/grammateies/eidiki-grammateia-prostasias-asynodeyton-anilikon/>

²⁵ https://migration.gov.gr/wp-content/uploads/2025/01/SGVP_Statistics-January_EN.pdf

²⁶ Spoločné ministerské rozhodnutie č. 9889/2020 (B'3390)

Experti agentúry EUAA podporujú generálny sekretariát pre zraniteľné osoby a inštitucionálnu ochranu pri vypracúvaní operačných usmernení, štandardných operačných postupov a odbornej prípravy potrebnej na vykonávanie a monitorovanie systému.

Grécko takisto prijalo opatrenia na uľahčenie **prechodu maloletých osôb bez sprievodu do dospelosti**. Medzinárodná organizácia pre migráciu v spolupráci s partnermi do konca roka 2027 zrealizuje projekt „HELIOS Junior“, ktorý bude financovaný z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu (19 miliónov EUR). Cieľom projektu je komplexne podporiť v záujme uľahčenia ich integrácie v Grécku približne 2 000 osôb vo veku od 18 do 21 rokov, ktoré boli predtým maloletými osobami bez sprievodu.

3.5 Vzdelávanie

Podľa gréckych právnych predpisov²⁷ musia byť maloleté deti počas pobytu v krajine zapísané vo verejných zariadeniach základného a stredoškolského vzdelávania. Okrem maloletých osôb majú prístup k vzdelávaniu aj dospelí žiadatelia o medzinárodnú ochranu, pokiaľ sa voči nim nevykonáva žiadne opatrenie na odsun. Prístup k vzdelávaniu organizuje ministerstvo školstva, náboženských záležitostí a športu a v príslušnom právnom rámci sa stanovuje prítomnosť miestneho koordinátora pre vzdelávanie utečencov vo všetkých prijímacích štruktúrach, ako aj v mestských oblastiach (na miestnych odboroch školstva) na účely registrácie a zápisu maloletých osôb (vrátane maloletých osôb bez sprievodu) do škôl. Ich hlavnou úlohou je poskytovať potrebné prostriedky na podporu integračného procesu, ktorý by sa mal vykonávať za podmienok podobných podmienkam pre gréckych občanov, ako aj na uľahčenie registrácie v prípade ťažkostí s predkladaním dokumentácie.

V rámci projektu „Vzdelávanie pre všetky deti“, ktorý financovala EÚ a realizoval UNICEF, sa deťom z radov migrantov v celom Grécku ponúklo neformálne vzdelávanie. V rokoch 2021 až 2024 využilo tento program viac ako 25 000 detí z radov utečencov a migrantov, čo pomohlo zvýšiť počet detí zapísaných do formálneho vzdelávania. Úspech tohto projektu viedol k tomu, že Komisia aj grécke orgány sa dohodli na jeho včasnom predĺžení, ako aj na tom, že v rámci fondu ESF+ ho budú riadiť grécke orgány, aby sa zabezpečila udržateľnosť pozitívnych výsledkov. Komisia prijíma spolu s gréckymi orgánmi nadväzujúce kroky a obnovenie týchto služieb sa očakáva v lete 2025.

4. Konania o poskytnutí medzinárodnej ochrany

Dva hlavné orgány príslušné pre konania o azyloch sú grécka azylová služba a odvolací orgán. Azylová služba je prostredníctvom regionálnych azylových úradov a azylových jednotiek v celej krajine príslušným orgánom na posudzovanie žiadostí o medzinárodnú ochranu a rozhodovanie o nich. Žiadosť sa môže posúdiť v rámci riadneho konania, zrýchleného konania, konania o prípustnosti alebo konania na hraniciach²⁸. Odvolania proti rozhodnutiam gréckej azylovej služby sa podávajú odvolaciemu orgánu. Na tejto úrovni majú účastníci konania, ktorí podali odvolanie, prístup k bezplatnej právnej pomoci. Odvolací orgán pozostáva z 20 nezávislých odvolacích výborov.

V roku 2024 grécka azylová služba mala celkovo 856 zamestnancov vrátane stálych a dočasných zamestnancov, pričom agentúra EUAA ju podporuje približne 135 nasadenými expertmi²⁹. V pevninskej časti krajiny a na ostrovoch v Egejskom mori existuje 13 regionálnych azylových úradov a 13 azylových jednotiek vrátane dvoch špecializovaných úradov pre problematiku zraniteľnosti

²⁷ Články 55 a 56 zákona č. 4939/2022.

²⁸ <https://ecre.org/aida-country-report-on-greece-2023-update/>, p. 29.

²⁹ Podľa informácií, ktoré poskytli grécka azylová služba a agentúra EUAA.

v Aténach a Solúne, ktoré poskytujú špecializovanú podporu počas celého konania o azyle. Okrem toho existujú oddelenia pre dublinskú problematiku, späťvzatie a návraty, odbornú prípravu a administratívnu podporu³⁰.

Spracovanie žiadostí o azyl sa v posledných rokoch zefektívnilo na základe osobitného úsilia gréckej azylovej služby s podporou agentúry EUAA. Počet nevybavených rozhodnutí sa znížil v dôsledku nasadenia väčšieho počtu zamestnancov.

Počet žiadostí o azyl sa za posledné štyri roky ustavične zvyšoval, a to z približne 28 000 v roku 2020 na viac ako 73 000 v roku 2024³¹. Grécko je na druhom mieste medzi členskými štátmi EÚ, pokiaľ ide o ukazovateľ týkajúci sa počtu žiadostí v pomere k počtu obyvateľov v roku 2024. Hlavnými krajinami pôvodu žiadateľov sú Sýria a Afganistan, za ktorými nasleduje Pakistan (2021/2022), Irak (2023) a Egypt (2024)³². Miera uznaných žiadostí o azyl z celkového počtu prijatých rozhodnutí sa v priebehu rokov zvýšila z približne 45 % v roku 2021 na približne 68 % v roku 2024.

V novembri 2024 bolo celkovo 26 275 neuzavretých rozhodnutí o žiadostiach o medzinárodnú ochranu³³. Úsilie o zníženie počtu nevyriešených prípadov sa zvýšilo aj v súvislosti so špecializáciou určitých úradov. Počet nevybavených žiadostí sa znížil aj v dôsledku pilotného projektu, ktorý prebieha od septembra 2023, pričom pohovor sa vynechá v prípade určitých štátnych príslušností z krajín s vysokou mierou uznaných žiadostí, konkrétne z Afganistanu, Sýrie, Eritrey, Palestíny, Sudánu a Jemenu³⁴. V týchto prípadoch je priemerná dĺžka posudzovania žiadosti o azyl približne 45 dní. Rovnako ako v iných členských štátoch grécka azylová služba od decembra 2024 po páde Asadovho režimu v Sýrii „zmrazila“ vydávanie rozhodnutí v prípade žiadostí štátnych príslušníkov Sýrie o medzinárodnú ochranu.

Od osôb, ktoré sa nachádzajú v pevninskej časti krajiny bez toho, aby predtým podstúpili postupy identifikácie na hraniciach (na ostrovoch alebo vo Fylakio v regióne Evros), sa očakáva, že svoje žiadosti predložia v prijímacích a identifikačných centrách Malakasa a Diavata, a to tak, že si dohodnú termíny prostredníctvom osobitnej online platformy. Prijímacia a identifikačná služba je zodpovedná za registráciu žiadostí v uvedených registračných centrách, pričom ju podporuje agentúra EUAA. Zavedenie platformy vyvolalo obavy: keďže platforma v súčasnosti nezahŕňa možnosť overiť totožnosť osoby, orgány sa nedomnievajú, že registrácia na platforme by sa mala považovať za žiadosť o medzinárodnú ochranu. Komisia oznámila tieto obavy ministerstvu pre migráciu a azyl³⁵, najmä pokiaľ ide o prístup k materiálom prijímacím podmienkam.

V súlade s vyhlásením EÚ a Turecka, ako aj spoločným ministerským rozhodnutím³⁶ Grécko uplatňuje koncepciu bezpečnej tretej krajiny (a konanie o prípustnosti) na žiadosti podané žiadateľmi určitých

³⁰ <https://migration.gov.gr/en/gas/dioikisi/>

³¹ <https://ecre.org/aida-country-report-on-greece-2023-update/>

³² https://migration.gov.gr/wp-content/uploads/2024/12/Report_A_November-2024_International-Protection_Appendix-A_NEW.pdf

³³ https://migration.gov.gr/wp-content/uploads/2024/12/Report_A_November-2024_International-Protection_Appendix-A_NEW.pdf, p.10.

³⁴ Podľa informácií ministerstva pre migráciu a azyl. Pilotný projekt vychádza z článku 82 ods. 7 zákona č. 4939/2022 a uplatňuje sa na žiadosti žiadateľov z Afganistanu, Sýrie, Eritrey, Palestíny, Sudánu a Jemenu.

³⁵ Správa databázy azylových informácií (AIDA) o Grécku poskytuje podrobný prehľad vývoja právnych predpisov a praxe v azylových konaniach, ako aj obsahu medzinárodnej ochrany v roku 2023; pozri tu: <https://ecre.org/aida-country-report-on-greece-2023-update/>.

³⁶ Spoločné ministerské rozhodnutie č. 42799/2021.

štátnych príslušností³⁷, ktorí prišli do Grécka cez Turecko. Grécke orgány majú v úmysle zmeniť svoje postupy v nadväznosti na rozhodnutie Európskeho súdneho dvora vo veci C-134/23³⁸ týkajúce sa konania o neprípustnosti a na základe oznámenia predsedu gréckej Štátnej rady z 21. marca 2025³⁹.

Grécko ukladá poplatok za druhú a ďalšie následné žiadosti; Komisia zdôraznila pre ministerstvo pre migráciu a azyl potrebu upustiť od takéhoto poplatku v súlade s právom EÚ.

Komisia vedie dialóg o týchto aspektoch s ministerstvom pre migráciu a azyl, ako aj s tureckými orgánmi.

Produktivita **odvolacieho orgánu** sa postupom času zlepšila⁴⁰. Koncom roka 2022 agentúra EUAA ukončila svoju podpornú činnosť pre odvolací orgán zameranú na znižovanie počtu nevybavených prípadov na zvládnuteľnú úroveň. Od 1. decembra 2019 do 30. novembra 2024 bolo v pevninskom Grécku podaných 54 596 odvolaní s priemernou čakacou lehotou 91 dní.

Právnu pomoc na druhom stupni poskytuje štát na základe vytvorenia a podpory **registra právnej pomoci**, ktorý má približne **110 právnikov**. Grécka azylová služba zároveň vypracovala systematické informácie, ktoré poskytuje žiadateľom vo všetkých fázach konania.

5. Integrácia osôb s udelenou medzinárodnou ochranou

Vo februári 2022 Grécko prijalo **národnú stratégiu pre integráciu**⁴¹, v ktorej uznalo potrebu komplexného prístupu k integrácii. Viaceré projekty, z ktorých mnohé sú financované z prostriedkov EÚ, prebiehajú a podporujú integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín, najmä pokiaľ ide o ich prístup na trh práce.

Projekt **HELIOS** bol doteraz hlavným integračným projektom v Grécku, na základe ktorého sa 47 753 osobám s udelenou medzinárodnou ochranou⁴² poskytli **uvítacie kurzy**, ako aj **vzdelávanie a podpora zamestnateľnosti**. Projekt ponúkol aj **podporu pri ubytovaní** a aktivity, ktoré ľuďom pomohli spájať sa a vytvárať vzájomné vzťahy v rámci ich novej komunity. Od jej spustenia do 31. októbra 2024 získalo aktívnu podporu až 10 816 domácností prostredníctvom **príspevku na bývanie**. Projekt

³⁷ Od júna 2021 sa všetky žiadosti o medzinárodnú ochranu podané štátnymi príslušníkmi Sýrie, Afganistanu, Somálska, Pakistanu a Bangladéša na celom území Grécka posudzujú podľa koncepcie bezpečnej tretej krajiny podľa spoločného ministerského rozhodnutia č. 42799/2021 zmeneného spoločnými ministerskými rozhodnutiami č. 485868/2021 a č. 734214/2022.

³⁸ Vec C-134/23, Elliniko Symvoulío gia tous Prosfyges a Ypostirixi Prosfygon sto Aigaio, 4. 10. 2024.

³⁹ Predseda gréckej Štátnej rady 21. marca 2025 oznámil, že plénum 27. februára 2025 rozhodlo o zrušení spoločného ministerského rozhodnutia č. 538595/12.12.2023, ktorým sa stanovuje vnútroštátny zoznam bezpečných tretích krajín, keďže tento zoznam zahŕňa Turecko ako bezpečnú tretiu krajinu pre žiadateľov o medzinárodnú ochranu s pôvodom v Sýrii, Afganistane, Pakistane, Bangladéši a Somálsku.
https://www.adjustice.gr/webcenter/portal/ste/pageste/epikairoitita/anakoinwseis-proedrou?contentID=SNEWS-TEMPLATE1742568296785&_afLoop=5703496456933569#!%40%40%3F_afLoop%3D5703496456933569%26centerWidth%3D65%2525%26contentID%3DSNEWS-TEMPLATE1742568296785%26leftWidth%3D0%2525%26rightWidth%3D35%2525%26showFooter%3Dfalse%26showHeader%3Dtrue%26_adf.ctrl-state%3Dblf2qupbn_83.

⁴⁰ V rámci odvolacieho orgánu pôsobí 21 nezávislých odvolacích výborov. Trojčlenné odvolacie výbory sú zložené z troch aktívnych sudcov správneho súdu. Každý výbor má aspoň jedného tajomníka. Každý sudca má jedného spravodajcu. Spravodajcov a tajomníkov poskytla agentúra EUAA (nariadenie o fungovaní odvolacieho orgánu zo 4. novembra 2020).

⁴¹ <https://migration.gov.gr/en/migration-policy/integration/politiki-entaxis-se-ethniko-epipedo/>. Uvedená stratégia zahŕňa štyri hlavné piliere: predintegrácia žiadateľov o azyl; sociálna integrácia osôb s udelenou medzinárodnou ochranou; predchádzanie všetkým formám násillia, vykorisťovania a zneužívania a účinná ochrana pred nimi; monitorovanie integračného procesu.

⁴² Prehľad IOM, do 31. októbra 2024.

HELIOS realizovala Medzinárodná organizácia pre migráciu⁴³ s peňažným príspevkom vo výške približne 60 miliónov EUR z finančných prostriedkov EÚ a s podporou niekoľkých mimovládnych organizácií a obcí⁴⁴. Ministerstvo pre migráciu a azyl prevzalo od 1. januára 2022 jeho riadenie a financovanie.

Projekt Helios sa skončil 30. novembra 2024 a od januára 2025 ho nahradil projekt **Helios+** financovaný z Európskeho sociálneho fondu (ESF+) s cieľom zabezpečiť dlhodobé pokračovanie jeho služieb. Služby, ktoré sa budú poskytovať osobám s udelenou medzinárodnou ochranou zostanú vlastne podobné, najmä pokiaľ ide o príspevok na bývanie, jazykovú odbornú prípravu a integračné kurzy, ale predovšetkým budú klásť väčší **dôraz na zamestnateľnosť**.

Služby projektu HELIOS+ zahŕňajú tieto oblasti:

- podpora v oblasti bývania: posilnenie nezávislého života v Grécku poskytovaním podpory pri ubytovaní na zabezpečenie bývania vrátane príspevku na bývanie,
- podpora zamestnateľnosti: posilnenie a uľahčenie prístupu cieľovej skupiny projektu HELIOS+ na trh práce prostredníctvom skupinových a individuálnych stretnutí v oblasti kariérneho poradenstva, odbornej prípravy a nadväzovania kontaktov s miestnymi zamestnávateľmi,
- prístup k sociálnym a verejným službám: uľahčenie samostatného prístupu k sociálnym a verejným službám a monitorovanie integračného procesu cieľovej skupiny projektu HELIOS+ prostredníctvom individualizovaných a skupinových podporných stretnutí,
- jazykové a komunikačné zručnosti: podpora nezávislej komunikácie príjemcov podpory v rámci projektu HELIOS+ v miestnej spoločnosti a na pracovisku prostredníctvom jazykových kurzov gréčtiny,
- integrácia: zvyšovanie informovanosti a posilňovanie hostiteľských komunit a zainteresovaných strán na miestnej a regionálnej úrovni prostredníctvom činností podporujúcich sociálnu súdržnosť a kultúrnu výmenu.

Grécko a Nemecko okrem toho v januári 2025 spoločne iniciovali preklenovací projekt na podporu osôb s udelenou medzinárodnou ochranou ihneď po ich presune z Nemecka do Grécka. Preklenovací projekt poskytuje prijímateľom ubytovanie, stravovanie a sociálne poradenstvo, ako aj podporu pri príprave potrebných dokumentov na zabezpečenie plynulej integrácie do projektu Helios+. Tento preklenovací projekt bude podporovaný z finančných prostriedkov EÚ a vykonávaný Medzinárodnou organizáciou pre migráciu.

Kapacita **gréckeho riaditeľstva pre sociálnu integráciu** sa posilnila prostredníctvom Nástroja technickej podpory⁴⁵ Komisie, najmä pokiaľ ide o navrhovanie, vypracúvanie a realizáciu reforiem v oblasti integrácie. Ministerstvo pre migráciu a azyl okrem toho navrhuje **online platformu pre sociálne začlenenie** na uľahčenie prístupu štátnych príslušníkov tretích krajín na grécky trh práce. Tým sa doplnia ďalšie iniciatívy na podporu integrácie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do trhu práce.

⁴³ <https://greece.iom.int/hellenic-integration-support-beneficiaries-international-protection-and-temporary-protection-helios>

⁴⁴ Služby katolíckej pomoci, dánska rada pre utečencov v Grécku, grécka rada pre utečencov, Solidarita teraz, INTERSOS, agentúra pre rozvoj mesta Solún S.A, Metadrasi, PLOIGOS, verejnoprospešná nadácia mesta Livadeia (ΚΕΔΗΑ), Úsmev dieťaťa.

⁴⁵ https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_en

Podobne projekt podporovaný z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti⁴⁶, ktorý sa realizuje od druhého polroka 2022, **pripravuje utečencov na vstup na pracovný trh** a podporuje spoluprácu medzi podnikmi a inými zainteresovanými stranami. Medzi ďalšie integračné iniciatívy patria **špecializované veľtrhy práce** pre miestnych zamestnávateľov a osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v prijímacích a identifikačných centrách (organizované v spolupráci s Úradom Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov a Medzinárodnou organizáciou pre migráciu) a zriadenie **jednotných kontaktných miest** na informovanie a poskytovanie špecializovaných služieb pre štátnych príslušníkov tretích krajín (centrá pre integráciu migrantov financované z fondu ESF+). Výsledkom týchto iniciatív je spolupráca a nadväzovanie kontaktov, ktoré pomáhajú príjemcom prepojiť sa so službami a programami sociálnej integrácie a vykonávať činnosti sociálnej integrácie, ktoré podporujú sociálnu súdržnosť⁴⁷.

Ministerstvo pre migráciu a azyl oznámilo ďalšie iniciatívy v tejto oblasti, ako sú integračné úrady v prijímacích zariadeniach a špecializované projekty v rámci programu spolupráce medzi Švajčiarskom a Gréckom na roky 2023 – 2026. Orgány okrem toho pracujú na ďalších integračných opatreniach s využitím finančných prostriedkov dostupných z Európskeho sociálneho fondu+ v programovom období 2021 – 2027.

Úrad Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov sa aktívne zapája do cielených činností, ktorých cieľom je napredovať v integrácii utečencov. S pilotnými projektmi, ako je projekt **bezpečnosti jazdy a cestnej premávky, jazykové kurzy** pre dospelých utečencov na ostrovoch, **pomoc ľudom so zdravotným postihnutím**, aby mali prístup k sociálnemu zabezpečeniu. Centrum ADAMA⁴⁸, ktoré prevádzkuje Úrad Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov, je miestom, kde môžu príjemcovia získať praktickú pomoc, poradenstvo, ako aj informácie o tom, ako sa zorientovať na gréckom trhu práce. Okrem toho existuje niekoľko iniciatív na **miestnej úrovni**, ako sú **rady pre integráciu migrantov a utečencov**, ktoré založili viaceré obce s cieľom vykonávať činnosti, ktoré umožňujú občiansku účasť. Niekoľko miest vytvorilo **sieť miest pre integráciu**, ktorá plánuje, organizuje, vykonáva a vymieňa si informácie o osvedčených postupoch v oblasti integrácie migrantov a utečencov. Mestský úrad Atény zriadil aténske koordinačné centrum pre otázky migrantov a utečencov, aby sa uľahčila spolupráca medzi mestom Atény a občianskou spoločnosťou, medzinárodnými organizáciami a ústrednou vládou.

Zámerom všetkých týchto iniciatív je ďalej uľahčiť prechod zo štatútu žiadateľa na štatút osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ako aj celkovú integráciu do gréckej spoločnosti. Hoci grécky právny rámec vo všeobecnosti umožňuje integráciu, nedostatky vo vykonávaní existujúcich právnych predpisov prinášajú značné výzvy pre plynulú integráciu. Medzi tieto **výzvy** patrí vydávanie a obnovovanie povolení na pobyt, formality týkajúce sa vydávania základných dokladov (ako je zdravotné poistenie, bankové účty, daňové potvrdenia), uznávanie kvalifikácií, prístup na pracovný trh a k vzdelávaniu, prístup k bývaniu a nedostatok sociálneho bývania v Grécku vo všeobecnosti.

⁴⁶ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility/greeces-recovery-and-resilience-plan_en

⁴⁷ V celom Grécku sa nachádza 11 migračných integračných centier, ktoré prevádzkujú obce a sú financované z fondu ESF+. Len migranti s oprávneným pobytom v Grécku majú prístup k službám uvedených centier, ktoré zahŕňajú poradenstvo, právne informácie, sociálnu a psychologickú podporu, nárok na dávky, poskytovanie nepovinných kurzov gréckeho jazyka a prípravu na testy vyžadované na účely nadobudnutia gréckeho občianstva.

⁴⁸ [Centrum ADAMA – Úrad Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov Grécko](#)

Zatiaľ čo osoby s udelenou medzinárodnou ochranou majú prístup k určitej forme **finančnej pomoci** (garantovaný minimálny príjem⁴⁹), administratívne problémy môžu uvedený prístup obmedziť. Okrem toho sa osobám s udelenou medzinárodnou ochranou neposkytuje po uznaní ich postavenia okamžitý prístup k niektorým iným sociálnym dávкам dostupným pre gréckych občanov, a to z dôvodu požiadaviek súvisiacich s dĺžkou oprávneného pobytu v krajine. Toto obmedzenie viedlo k prebiehajúcemu postupu v prípade nesplnenia povinnosti voči Grécku⁵⁰. V praxi osoby s udelenou medzinárodnou ochranou často zostávajú v prijímacích zariadeniach určených pre žiadateľov o medzinárodnú ochranu aj po príslušnom prechodnom období.

Cestovné doklady, o ktoré žiadajú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, sa často vydávajú spolu s povolením na pobyt, čo nezriedka vedie k tomu, že osoby s udelenou medzinárodnou ochranou cestujú ďalej do iných členských štátov.

S cieľom riešiť tieto prekážky ministerstvo pre migráciu a azyl zriadilo v januári 2024 **osobitnú skupinu pre integráciu**⁵¹. Jej cieľom je zjednodušiť účinné integračné politiky na mieste a posilniť spoluprácu a koordináciu medzi rôznymi ministerstvami a verejnými orgánmi. Na tomto fóre sa pravidelne diskutuje o vykonávaní príslušných právnych predpisov a administratívnych prekážkach.

6. Závery

V posledných rokoch Grécko vyvinulo vnútroštátny systém riadenia migrácie s potrebnou infraštruktúrou, vybavením a nástrojmi. Rozšírením kapacity svojich orgánov Grécko riešilo otázky preplnenosti a nevyhovujúcich prijímacích podmienok v centrách v pevninskej časti krajiny. Postupy prijímania a medzinárodnej ochrany sa zjednodušili a urýchlili. Zlepšila sa ochrana najzraniteľnejších osôb a legislatívny rámec zavedený pre maloleté osoby bez sprievodu poskytuje pozitívny výhľad. Integrácia sa v súčasnosti stáva prioritou vnútroštátnej politiky.

Na tomto základe, hoci v určitých aspektoch riadenia migrácie môžu byť naďalej potrebné zlepšenia, možno dospieť k záveru, že v azylovom a prijímacom systéme v pevninskom Grécku neexistujú systémové nedostatky, ktoré by viedli k riziku neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty základných práv EÚ. V dôsledku toho by sa odovzdania podľa dublínskeho nariadenia do Grécka mali uskutočňovať rovnakým spôsobom ako v prípade ostatných členských štátov, *t. j.* bez požiadavky individuálnych záruk odporúčaných Komisiou v jej odporúčaní (EÚ) 2016/1117 a v súlade s judikatúrou Súdneho dvora týkajúcou sa výkladu článku 3 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 604/2013. Uvedené odporúčanie sa preto prestane uplatňovať. Komisia bude naďalej v úzkom kontakte s gréckymi orgánmi, najmä aby sa zabezpečil súlad s nariadením (EÚ) č. 604/2013, ako aj riadne uplatňovanie *acquis* EÚ a paktu o migrácii a azyle.

Osobitná skupina pre riadenie migrácie sa v spolupráci so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami ukázala ako účinný a užitočný nástroj na dosiahnutie významných zlepšení v Grécku na základe lepšej spolupráce a komunikácie. Tak ako vo všetkých členských štátoch, v **niektorých oblastiach politiky**

⁴⁹ Garantovaný minimálny príjem ponúka mesačný peňažný príspevok domácnostiam žijúcim pod hranicou chudoby. Obsahuje aj prvok podpory zamestnanosti spolu s aktívnymi službami.

⁵⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 337, 20.12.2011, s. 9 – 26). Pozri aj

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/inf_23_142

⁵¹ https://commission.europa.eu/publications/2024-rule-law-report-communication-and-country-chapters_sk

existuje priestor na zlepšenie. Komisia bude naďalej spolupracovať s Gréckom a agentúrami EÚ, aby sa konsolidoval existujúci rámec spolupráce a aby tento rámec pomáhal pri plnení deklarovaného cieľa Grécka, ktorým je ďalšie zlepšenie systému riadenia migrácie a zaobchádzania so štátnymi príslušníkmi tretích krajín prichádzajúcich do krajiny. Bude pokračovať operačná, technická a finančná podpora Grécku, a to aj nasadením zamestnancov Komisie a agentúr EÚ, ktorí pôsobia v teréne, ako aj vykonávaním fondov EÚ v oblasti vnútorných záležitostí v rámci VFR na roky 2021 – 2027.

Komisia napokon úzko spolupracuje s členskými štátmi vrátane Grécka s cieľom podporiť vykonávanie paktu o migrácii a azyle. V nadväznosti na spoločný plán vykonávania⁵², ktorý Komisia predložila v júni 2024, Grécko vypracovalo svoj vlastný národný plán vykonávania, v ktorom sa stanovujú ďalšie kroky, ktoré vnútroštátne orgány plánujú na vykonávanie ustanovení uvedeného paktu do júna 2026, a to v nadväznosti na navrhované rozčlenenie na tematické stavebné prvky. Uvádzajú sa v ňom ciele a požiadavky potrebné na umožnenie zodpovedajúcich legislatívnych, štrukturálnych a operačných zmien plánovaných pri navrhovaní vnútroštátneho systému riadenia migrácie, okrem iného vrátane preskúmania prijímacieho systému, postupov posudzovania žiadostí o medzinárodnú ochranu, pripravenosti, integrácie, ako aj pravidiel týkajúcich sa zodpovednosti a solidarity. Pokiaľ sa v polovici roka 2026 začnú uplatňovať právne nástroje uvedeného paktu, Komisia bude naďalej podporovať úsilie členských štátov o premietnutie paktu z legislatívnych aktov do operačnej reality.

⁵² Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom Spoločný implementačný plán pre pakt o migrácii a azyle, COM(2024) 251 final.